17

FELICITANTE ALTISSIMO
DISSERTATIONE INAUGURALI MEDICA

MORBOS ACUTOS VETERUM,

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO, SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRANDENBURGICO, RELIQUA,
DUCATUS MAGDEBURGICI GUBERNATORE.
CONSENSU, AMPLISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ
PRÆSIDE
VIRO EXPERIENTISSIMO DOCTISSIMO
DN. GEORGIO ERNESTO STAHL,
MED. D. EJUSDEMQVE PROF. PUBL. ORDIN. ACADEM. NAT. CUR. COLLEG. LONGE DIGNISSIMO p. t. FACULTATIS MEDICÆ DECANO SPECTABILI.
PROMOTORE Patrono ac Præceptore Suo submisso animi cultu devenerando.
PRO GRADU SUMMISQVE IN UTRAQVE MEDICINA,
Honoribus Insignibus & Privilegiis DOCTORALIBUS
Majorum more legitimè capessendis
IN REGIA HALLENSIUM FRIDERICIANA
Publico Eruditorum examini
In Auditorio Majori Hor. ante & pomerid. submittit.

DANIEL HENNING BOLTEN.
Gedano-Prussus.
Ad d. XXVI. Jan. A. O. R. M.DCCIX.

HALÆ HERMUNDUR. LITERIS CHRIST. HENCKELII, ACAD. TYP.

I. N. I.

PROOEMIUM.

Uemadmodum maximè laudanda eſt, & gratâ commemoratione meritò recolenda, illorũ induſtria, qui ante nos, à longâ etiam ſerie annorum, quicquam laude digni, aut ad commune generis humani commodum inſerviens, perquiſiverunt; adeò etiam, ut licet illud non ad ſummam ſui perfectionem perduxerint, tamen & materiam ſuppeditaverint, & viam monſtraverint, imò animum ipſum excitaverint aliis, ad proſequendum eadem veſtigia, ut, quod fortaſſis unius hominis vel obſervationem, vel contemplationem non penitus ſubibat, id junctis conſiliis & auxiliis denique exaſciarent: Ita eſt tamen meritò cavendum, ne inani quadam ſuperſtitione, quicquid anteceſſores noſtri ita egerunt, adeò ſimpliciter pro maximè perfecto, & abundè elaborato, venditemus, ut ſolis & unis ipſorum veſtigiis inhærentes, magis nuda illorum placita, quam rerum ipſarum veritatem, ſectemur. Et hoc equidem tantò magis in ejusmodi rebus, quæ hodieque in mediô poſitæ, tam ocularem inſpectionem, quam rationalem contemplationem facilè ſubeunt, & vel propriam circumſpectiorum ani-

nimorum ſagacitatem fallere adeò non poſſunt, ut, licet alii vel planè nihil de his rebus innuiſſent, non magis deprehendere easdem, quam comprehendere, nihilò minus evenire poſſit. Enim vero, quod dico, deprehendere, & res ut revera exiſtunt, obſervare, neminem puto fore, quin tam facilè hodie obtingere poſſe, agnoſcat, quam vel ab ipſis mundi incunabulis. Comprehendere vero, cauſas, inquam, nexus mutuos, & reſpectus, judiciosâ comparatione aſſequi, adeò propioribus temporibus, ab antiquitate quaſi repoſitum atque reſervatum videtur, ut inde nulla major committi poſſit inconſiderantia, quam ſi plerarumque rerum corporearum mutuos, quos cauſales vocant, nexus & reſpectus, apud antiquos anxiè quærere, nedum illis ſolis, ut exquiſitis & perfectis, inhærere, in animum inducamus. Certè in Medicinâ noſtrâ HIPPOCRATES, immortalem meritus eſt laudem, quod monumenta, majorum maxime ſuorum, quin etiam propriæ obſervationis, ita collegerit atque conſignaverit, ut quæ de morbis eorumque Phænomenis memorat, veritati maxime conſentanea exiſtere, conſtans ſæculorum ad nos usque conſenſus teſtetur. Ab omni verò humanitate abhorrere oporteat, qui GALENO, excultæ multis modis hujusce obſervandi methodi, laudem denegare audeat; cum ille non ſolum Hippocraticarum annotationum nihil prætermiſerit, neque temeraverit, ſed etiam ab Hippocrate non ſatis ſolidè, aut non ſatis prolixè memorata benè multa, optimè ſuppleverit. Interim ſimulatque ad ratiocinationes, & cauſas indicandas accedunt, undè, & quamobrem, hæc talia ita eveniant, ſi ſolas remotas, generales, imo ſubindè tantum occaſionales, excipimus, quan-

quantum passim defecerint, nemo certè est, quin facilè & liquido perspicere possit. Adeò profectò, ut etiam vel in ipsam historiam non rarissimè sese porrigat & extendat hæc aberratio, ut præoccupatione quadam contemplationis, res aliter quàm in se existat, designata, si nudæ tali autoritati insistatur, præjudicium hinc insigne facile arripiatur, quantumlibet irritum, imo falsum. Sicut autem alibi à Dn. D. Præside (Sched. de προεξέυκρισι Hippocratis,) jam monitum est, quod I) quæ Hippocrates simpliciter Historicè retulit, vix non omnia sint vera: II) interim ille non omnia, quæ vera sunt, absolverit memorare: III) de contemplationibus autem ejus, & causarum assignationibus, maximè propiorum, adeò diversum formandum sit judicium, ut oppido pauca in hoc genere ullam considerationem mereantur: Ita ê multis aliis, minimè postremi aut levioris speciminis locum, tueri potest, proposita ab Hippocrate descriptio MORBORUM ACUTORUM quam *Lib. de Rat. Vict. in acutis*, partim disertè ex antiquis historicè producit; partim, sive ex illorum mente, seu potius de suâ, ut videtur, æstimatione, aliquid addit, quod revera ingens præiudicium, & quidem rerum veritati maxime adversum, non possit non appellari: Imò verò, utitur deinde etiam passim, in plurimis scriptorum suorum locis, appellatione ipsâ ita alieniùs, ut præconceptæ suæ opinioni longè plus inhærere manifestò observetur, quam simpliciorem, etiam passim solū exquisitè historicam, illarum rerum descriptionem, prosequi, imò assequi. Id, quod luculenter sese manifestat, tàm in assignandis huic morborum generi verè salutaribus CRISIBUS: quàm econtrà, in assignandâ lethiferi effectus culpâ, dum illam FEBRIBUS, *acutorum morborum* sociis potius, quam ipsis

acutis morbis directe, imputat. Quæ res cum non potuerit, nisi varias aliàs aberrationes, imprimis in vero, tàm *acutorum morborum*, quàm *Febrium*, genio percipiendo, parere, ducimus certè operæ pretium, paulò attentius expendere, quid in hoc negotio veri, aut meritò dubii, imò incerti, subesse judicari possit. Elegimus propterea hanc deductionem pro Themate Differt. Inaug. nempe DE MORBIS ACUTIS VETERUM disquirere, & mentem circa hos *Hippocraticæ* elocutionis, cum rerum veritate, & luculentis, certè verò satis evidentibus, rationibus, comparare.

Precamur autem Deum T. O. M. ut arduæ hujus rei veras rationes, non solum assequi, sed evolutionem etiam earum dilucidam & perspicuam, rectè exequi, clementissimè nobis largiatur.

§ I.

UT antè omnia mentem nostram, quid propriè agere suscipiamus, dilucidè & perspicuè explicemus, est institutum nostrum, de illâ acceptione appellationis ACUTORUM MORBORUM, verba facere, quam *Hippocrates* lib. *de rat. vict. in acut.* Veteribus solennem fuisse commemorat. Quo intuitu nempè minimè obstricti erimus, de *Hippocratis* ipsius, nedum posteriorum ejus sequacium, hujus nominis explicationibus, imò potius applicationibus, tanquam ex instituto, rationem reddere: Nisi in quantum ad majorem elucidationem dictæ primariæ illius, sanè primæ, acceptionis, inservire poterit. Dum autem dicimus, nos de *acceptione* nominis hujus potissimum acturos esse, excusati hôc ipsô esse possemus, â qualicunque generaliore notatione nominis ὀξὺς: dum nempè solũ illam nobis desumimus, quæ ipso facto usitata fuit *Veteribus* Medicis. Interim, si de hâc etiã re

aliqua allegare placeat, proprius hujus vocis sensus, semper infert significationem *acuti*, *acris*; per proximam vero *tropicam* interpretationem, *penetrantis* & *agilis*: per latiorem vero consecutionum applicationem, exprimit hæc vox etiam communi usu apud Græcos, *vehementiam activitatis*, *promptitudinem* agendi & perficiendi, adeoque *celeritatem* efficaciæ; Quarum notationum testimonia, vel ê Lexicis, transcribere, non placet: sufficit autem indicare, quod in horum majoribus & locupletioribus, ipsorum luculentorum scriptorum Græcorum loca, hunc sensum confirmantia, facilè reperiri possint. *Medicos* autem nostros quod attinet, testis est ipse *Hippocrates*, qui vocabulum ὀξὺς, passim, etiam pro *promtô*, *veloci*, *citò fiente*, usurpat; & *Galenus l.* 2. *de loc. affect.* ὀξὺ dici scribit, illud, quod sit *urgens*, *vehemens*, & quod *nullam intermissionem* facit: A quâ notatione etiam formatum est nomen *Paroxysmi*, nempè *exacerbationis*, evidentis, & eminentis *insultus*, imò, ut habet *Galenus Comm. in l.* 1. *Aphor.* 12. etiam *continui cujusdam morbidi status*, *pejorem partem*, *â primâ invasione ad stabilem usque & æqualem ejus vigorem*, &c. Aëtius definit, quod *Paroxysmus*, sit *partialis motus morbi*, *â remisssione ad deterius.*

§. II.

Quod autem jam nostræ considerationis acceptionem attinet, exprimit illam *Hippocrates* alleg. *lib. de rat. vict. in acutis*, inquiens: *In morbis acutis*, ὀξέσι νȣσήμασιν, *qui plerosque homines occidunt - - - Sunt autem hi, quales sic nominaverunt Veteres Pleuritidem & Peripnevmoniam, & Phrenitidem, & Lethargum, & Causum: & alii morbi, qui aliquid talium habent: quorum Febres*, ἐπίπαν, *semper ferè continentes existentes, interimunt.*

§. III.

Hujus, sub brevitate omnino nervosâ, *Hippocrati* peculiariter familiari, sed & propemodum propria, multum certè complectentis descriptionis, meritò observandus est verus

rus, & manifeſtus quidem; ſed tamen non niſi attendentibus, ſenſus. Ante omnia intra tam brevem elocutionem, *bis* nominat diſertè *morbos acutos*; ſemel *Febres*. E quô certè manifeſtò diluceſcit, quod non unam eandemque rem tam per *morbos* iſtos, quam per *Febres*, intelligi velit, aut intellectam eſſe indicet.

§. IV.

Deinde loquitur, ſi quid recti videmus, certè notanter, ἔςι ταύτα ὀξέα, ὁκοῖα ὠνόμασαν οἱ ἀρχαῖοι πλευρῖτιν, καὶ περιπλευμονίην &c. Vertit *Foëſius*: *ſunt autem hi acuti morbi, quantum nominibus Veteres complexi ſunt, Pleuritis, Peripnevmonia, Phrenitis &c.* An in Græco textu ſcripto, ita ſe habuerit diſtinctio, definire hodiè non poſſumus; certè verò ipſe *Foëſius* ita edidit, aut expreſſerunt ad minimum impreſſores *Edit. Genev.* 1657. ſine illa interpunctione, quam Foëſius ſuæ traductioni adhibet; nempe ſine incluſione intrà duo commata, *ſunt verò Acuti, quales Veteres appellaverunt.* Et, licet hoc pollicem premere videri poſſit Interpreti, quaſi hæc enunciatio cum vocabulo *Acuti* necteretur, quia nulla adſit diſtinctio; indicat tamen manifeſtò contrarium, *caſus*, ſub quo omnes illi morbi nominatim enumerantur, non ſimpliciter *Nominativus*, ſed omnino *reflexivus*, quem *Grammatici Accuſativum* nominant: contra omnem profectò morem juſtæ locutionis, ſi illa ſervetur, quæ notis illis diſcretivis indicatur, imprimis à Foëſio ſuppletis. Quis enim, ſ. *Latinè* ſ. *Græcè*, diceret, *illi, quos Veteres Acutos vocaverunt, morbi, ſunt Pleuritidem, Peripneumoniam, Phrenitidem, Lethargum, Cauſum.* In expedito verò eſt negotium, (& imprimis *Latinis* uſitatum, quicunque diſcretivis ſignis utuntur, ubi plura exempla adducunt, etiam duobus punctis uti;) hôc ſchemate, & ita luculento ſenſu, *ſunt vero hi Acuti* ταῦτα ὀξέα *illi, quales Veteres nominârunt: Pleuritidem, Peripnevmoniam.* &c.

V. Ut

V.

Ut adeò sit sensus. non quoslibet morbos, qui occidunt, aut qui cum febre occidunt, à veteribus nominatos esse Acutos: sed *morbos Acutos esse illos, quos Veteres appellârint, Pleuritidem, Peripnevmoniam* &c.

§. VI.

Quamvis autem post hos nominibus suis expressos, addat: ϗ τὰ ἄλλα, &c. i. e. præter hos, his nominibus à veteribus notatos esse etiam *illos morbos acutis* annumerandos, qui *aliquid eorum habeant, quorum Febres occidant*: Subest tamen hîc etiam distinctionis non magis, quam potius ipsius manifestioris sensus, conspicuus dissensus, ambiguitatem, meritò extricandam, fovens. Iterum *Foësius*: *& quicunque alii morbi ad hos consequuntur, quorum febres, omninò continuæ, interficiunt*.

§. VII.

Enim verò candidè fatemur, Nos vix *Grammaticô*, minimè omnium autem *Medico*, sensu, exsculpere posse, quid hâc interpretatione intelligendum voluerit Autor. Primò enim divinari non valemus, unde *Foësio* nascatur: qui hos morbos consequuntur: è Græcis ὁκόσα τϋτέων ἐχόμενά ἐςιν. Quod Nos simplicissimè intelligimus, *qui aliquid horum habent*, plano certè ad omnia sensu. (Particip. Medii modi.) Deindè non capimus, quorsum Autor reflectat illud: *quorum Febres interficiunt*.

§. VIII.

Certè enim ita penitissimè deflecteret, ab omni consueto usu, seu *Hippocrati*, seu maximè Posterioribus, familiari, vocabuli *Acuti morbi*. Quid enim ex hâc interpretatione aliud conficere licet, nisi, illos etiam morbos appellandos esse *Acutos*, qui adhuc *consequantur*, sive *morbos quorum Febres interficiant*: seu ad minimum, ante-nominatos, *Pleuritidem, Phrenitid.* &c. quales, & nominatim *Pleuritidem, Peripnevmoniam, Causum*, cum aliquandò sequàntur, illas *Empyema*, aut *Phthisis*,

hunc

hunc, *Hecticæ*, *Tabes*, aut *Hydrops*, aut utrumque: certè nec ipse Foësius talium quidquam *acutum* dicendum censuerit.

§. IX.

Planus vero maximè est sensus, sed omninò altioris considerationis, si ad literam accipiamus: *Acuti morbi sunt maximè illi, quos Veteres nominârunt Pleuritidem, peripnevmoniam Phrenitidem, Lethargum, Causum.* Imò etiam illi, *qui aliquid habent*, sive *de his ipsis*, seu de *similibus* rebus, *quibus jungi solitæ Febres occidunt.*

§. X.

Cum autem etiam in hâc postremâ explicatione; difficultatem quandam objiciat immediatè subsequens *Hippocratis* Textus, de quo paulò post; sinè Optimi Viri ullâ injuriâ, integrum nobis erit edisserere, quid nobis videatur, circà totā hanc Propositionem ab ipso factam, contigisse. Censemus itaque verisimile, quod bonâ quidem fide commemoraverit, *Morbos Acutos*, propriè esse *illos*, qui *à Veteribus* notati sint nominibus *Pleuritidis* &c. &c.

§. XI.

Subire autem horū censum, etiam quoslibet alios, quibus aliquid *Pleuriticum, Phreniticum, Lethargicum, Causodes*, jungatur. Aut denique, ad *acutorum* censum quoque referendos esse, præter *nominatos* illos, alios morbos, qui *aliquid tale* complectantur, cui facilè, aut ordinariè, *supervenientes Febres, interficiant.* Et hanc ultimam acceptionem, imò vel assertionem, assignamus *Hippocratis* imprimis ipsius Judicio; ut sit sensus; *Morbos acutos*, esse quidem *principaliter*, imò vel ab ipsis *antiquioribus* pro talibus iudicatos, illos, quos *Veteres* indicaverint *nominibus Pleuritidis* &c. His autem, *se Iudice*, meritò annumerari etiam alios, qui sive de *ante-nominatis participant*, seu ad minimum cum illis in eo *conveniant*, ut *Febres conjunctas habeant lethiferas.*

§. XII.

Hîc autem certè, cuicunque tandem in acceptis referenda

da ſit, hæc *poſterior* aſſertio de *Febribus*, aperit ſe tandem quaſi ſcaturigo erroris, à quo nec alius quisquam, nec imprimis ipſe *Hippocrates*, extricare ſeſe, nedum excuſare aut eximere, valet. Tribuimus autem hunc, tanto liberius ipſi *Hippocrati*, quia luce meridianâ clarius eſt, quod ille iſtum, tanquam ex profeſſo, non ſolum *propagaverit*, ſed variè quoque *dilataverit* atque *diduxerit*.

§. XIII.

Eſt hic error, quod maximè *Febres*, inter reliquas circumſtantias *Acutorum morborum*, ſint peſſimi eventus *autores & architecti*. Nempe *κτεινώδεες*, *lethiferæ*. Ita enim diſertè ait; *etiam illos* morbos eſſe *Acutos*, qui aliquid contineant ſeu *morborum aliorum ſeu rerum talium*, quibus tales *Febres conjungi ſoleant*, quæ *occidere* ſueverint.

§. XIV.

Enim verò hanc potiſſimum eſſe mentem *Hippocratis*, quod inquam à *Febribus* ita *pernicioſis* maximè, tanquam *à potiori*, denominari debeant *morbi Acuti*; eluceſcit non ſolum ex aliis multis ſcriptorum ejus locis, ubi partim *Febres* ipſas *Acutas* expreſſe nominat; partim *Acutis*, *Periodos Criticas*, partim certas *ſpecies Criſium*, aſſignat: *Criſes* autem eminentiſſimè, ſi non abſolutè propriè, (quod propemodum tota poſteritas facit) *Febribus* omnino adſcribit.

§. XV.

Quod autem hæc aſſertio *erronea* ſit, monſtrat ſtatim *confuſio* illa, quam *Hippocrates*, verbis, producto Principali textui immediatè ſubjunctis, manifeſtò introducit. Sunt autem hæc: *Quando enim nullum Peſtilentis morbi genus commune, populariter graſſatur, ſed ſparſi ſunt morbi, & non ſimiles: tunc à talibus* (nempè modo recenſitis *acutis*) *plurimi hominum moriuntur potiùs, quam ab omnibus aliis morbis.*

§. XVI.

Ex hâc Propoſitione, eluceſcunt duo eximia themata: quorum alterum, quam anteà notavimus, *confuſionis* : alterum

eximiæ *Veritatis* Practicæ, compos est. Illud est, quod *morbi* de quibus loquitur, *Acuti*, planè diversi sint â *Pestilentibus*. Hoc, quod â *morbis Acutis* maximè, nimiò plures illorum, qui moriuntur, intereant, quam ab universis aliorum generum morbis.

§. XVII.

Cum verò hæc ipsa, quam notamus, *Confusio*, demonstrari vix, aut certè meliùs non pòssit, quam res ipsas, circa quas illa versatur, præmonstrando; postulat deductionis ordo, ut has in medium producamus. Sunt autem sequentes: 1.) usurpat *Hippocrates* ipse, vocabulum *Acuti*, tam in genere, ut etiam supra notatum, de eo, quod *celeri* & *brevi progressu* fit, (cujus rei, nisi ex ipsâ lectione occurrant, exempla multa, ex *Oeconomiâ Foësii* transscribere, operæ pretium non ducimus) 2.) *specialiter* autem, utitur illâ, de *Febrilibus* speciebus. *Posteritas* usque ad nostra tempora, non sequitur non solum *Hippocratem* in hoc ipso; adhibita etiam, tanquam majoris elucidationis gratia adhuc distinctione, quod alii sint *Acuti*, alii *Peracuti*, alii *Acutissimi*: sed etiam, quotquot *Avicennam* sequuntur, morbos etiam sine manifestâ *Febre* celeriter vitam eripere compotes, *Acutis* talibus annumerare nihil dubitant, ut *Apoplexiam*, *Syncopen*, *Choleram* vehementissimam (cujus etiam Pathognomonicum signum vulgò constituunt in absentiâ *Febris* &c.)

§. XVIII.

Jam verò, quantumlibet hi discreti Tribuni, in assignandis ita ordinibus, consulere videantur autoritati *Dictatoris*, *Hippocratis*, dum *Pestilentes Febres*, quas ille hîc disertè *Morbis Acutis contradistinguit*, etiam ipsi ab hoc ordine eximunt; nempe non *Acutas*, sed *Peracutas* & *acutissimas* nominandas censentes: Nemò tamen erit sinceriorum, quin intelligat, quod omnia alia loquatur, non hîc solum, sed per omnia sua scripta *Hippocrates*, (nisi fortè hîc illic verbum aliquod, quod vulgus ait, capillis eò trahatur) nempe ubilibet *Pestem* propriæ potius Tribui accensens, quam vel ipsi *generi* Acutorum.

§. XIX.

§. XIX.

Nobis quidem satisfacit affatim, dum hoc agit; servans nempè sic satis acceptionem *Morborum Acutorum S. Incertiorum*, quales nempè in fundamentali illo textu etiam percensuit; & quadantenus repetit *lib. de Aëre Loc. & Aq. divers. Pleuritides*, inquiens, *& Peripnevmoniæ, & Causi, & quicunque acuti morbi reputantur,&c.* Quomodo verò cum illa portione conciliet, quam ipsum *de suâ* explicatione adjecisse suspicati sumus, nempè: *quorum febres quàm maximè occidant*: nos certè non æque comprehendimus. Cum enim utique etiam *Pestilens Febris*, aut, *Hippocraticô* conceptu, *Febris cum Peste*, utplurimum mortem post se trahat & pedissequam habeat, seu juxta Ejus effatum, *hæc Febris, plerosq; occidat*: quomodo ita Febres tales *Acutorum* seu juxta vulgarem acceptionem ipsas propriè *Acutas* statim subjunctis verbis *contradistingvat* Pestilentibus, sanè nullam discretionem subesse, sed intricationem, manifestum est.

§. XX.

Adjicimus non immeritò locum *L. 2. de Morb.* nempè, descriptionem *Febris Internecinæ s. Lethiferæ.* Ubi, cùm & antè & post, varias *Febres*, & manifestò, juxta vulgatam acceptionem, *Acutas*, recenseat, â quibus homines totidem diebus, par vitæ periculum perpeti memorat, cur hanc veluti seorsim *Lethiferam*, *φονώδεα*, nominet, nemo certè divinari possit: cum tamen neque *Pestilentem*, nec ipsam *Pestem*, intellectam voluerit. Adeoque tàm hanc, quàm reliquas *Febres*, antè & post adumbratas, quarum pleræque manifestius *Acutæ*, juxta quamcunque *Hippocratis* acceptionem, existunt, utiquè â *Pestilentialibus* illis morbis, vi præcipui illius textus, segreget.

§. XXI.

Quemadmodum autem ex his omnibus, decenter consideratis, sequentia elucescunt I) quod *Hippocrates* illos præcipuè *morbos Acutorum* nomine intelligi debere declaret, quos Veteres *Pleuritidem, Peripnevmoniam, Phrenitidem*,

Causam, *Lethargum*, appellarunt; II) & *his similes*; horum seu morborum seu circumstantiarum præcipuarum eorum; & imprimis *Febres* conjunctas, cum frequentissimo *funesto* eventu, multum participantes: III) ita tamen, ut *Pestilentis* schematis [λοιμώδεως τρόπυ] morbos, ab his discerni velit: Ita prudenter utique expendendum venit, quidnam tandem ex his monitis, partim *Hippocratis* & *antiquorum* menti consonum, partim, & maximè quidem, *veritati*, firmiter innixum, hinc elici & constitui debeat.

§. XXII.

Duo quidem ex his, quantum ad mentem attinet, luculenta sunt: 1) quod illi nominibus propositis commemorati morbi, quasi *exemplar*, & *archetypus*, haberi debeant; ad quorum normam alii morbi judicandi sint, ad *acutorum* tribum referendi. II.) quod præcipuum *criterium* hujus attributionis, maximè in eò positum sit, quod illo modo atque more, quo isti *primicerii*, sæpè, & vix non plurimum, *vitæ periculum* objiciant. His addi potest III.) quod *Febrem* utique *concurrentem* habeant: cui Hippocrates propriè *lethalem* illum effectum, τὸ κτείνειν, directè assignat.

§. XXIII.

Jam, cum hodiè nemo dissentiat, quin, ad minimum *Pleuritis* & *Peripnevmonia*, imò juxta plerosque omnes *Phrenitis* & *Paraphrenitis*, præcipuè nitantur, nempè *quà tales*, *Inflammatione* Nobilium *partium internarum*: id quod etiam de *Causo* plerique consentiunt: *Lethargo* etiam familiaris *Suppuratio* Cerebri, sine *Inflammatorio* apparatu fieri non possit: *Inflammationes* interim etiam *aliarum partium internarum*, tam *brevitate exitus* sui; ingente præterea *periculo*: & certò *comite febre* (*continuâ putridâ* veterum) cum illis disertè nominatis, planissimè conveniant: Imò talibus maximè, *inflammatoriis*, inquam, *Febribus*, semper *periculosum*, sæpè vero omnino *funestum*, exitum, homines incurrant: Manifestum hinc esse arbitramur, quod certissimò sensu, *Acutorum Morbo-*

rum

rum nomen, *genericè*, ſignare & complecti debeat, *Febres* ab *inflammatione partium internarum, præcipuarum*, pendentes.

§. XXIV.

Imò *ſtrictiùs* & propriisſime, ipſas *Inflammationes partium internarum præcipuarum.* Ubi nempe omnimodo exactiſſimè expendenda utique venit illa, quam *Hippocrati* tribuendam ſuſpicamur, aſſertio : quod *Febres* horum morborum, *lethalis* illius exitus proprii ſint *Architecti.* Quam rem non utilem magis, ad expendendum quam neceſſariam etiam, facit, *duplex* circumſtantia, ad penitiſſimum fundamentũ, tam *Hiſtoriæ* veræ, quàm *ætiologiæ Febrium* in genere, pertinens: nempè I.) *an eventus*, tanto magis autem *effectus* ille *lethalis*, verè imputandus ſit *Febribus* talibus, *directè* II.) quid de talibus, hoc verò ſenſu & teſtimonio *Hippocratis*, certiſſimis *Acutis*, tum etiam, juxtà ita *Acutam indolem*, aliis quibuslibet, hujus tribûs *Febribus* expectandum & inveſtigandum veniat, de *Criticis* productionibus, & imprimis (quod propriè per *ſtrictè* dictam *Criſin* intelligitur) talium *ſalutaribus* effectibus.

§. XXV.

Meritò vero aſſeruimus, maximi ponderis eſſe has declarationes, ad noſcendum verum *Genium*, tum *in genere*, tum *harum* propriè, *Febrium.* Certè enim perverſa fuerit res, his *Febribus*, & quidem in præjudicium totius Indolis *Febrilis*, imponere, quod illæ propriè *mortem*, quando illa hîc ſequitur, induxerint; ſi verum non fuerit: ſed potius alia ſit hujus eventus cauſa. Præter illud enim, quod ita totus velut animus & intentio ſubveniendi atque medicandi, non ſolum ad *Febrem* convertitur; ſed etiam, vel irritò, vel inauſpicato conatu, ad *oppugnationem* ejus: Certè facillimum hinc fieri tranſitum ad negligendum, aut certè poſteriore longè loco habendum (utique peſſimi illius effectus mortiferi exortem) ipſum *morbum*, nempe partis *inflammationem*, manifeſtum hinc evadit.

§. XXVI.

XXVI.

Minimè verò frustrà, aut speculativam forte solùm, esse hanc considerationem confirmat affatim ipsa Experientia; Ubi, alibi quibuscunque *anti-Febrilibus* subsidiis sanè *Febri quatenus Febri, generalius,* destinatis, potissimum omnis spes *salutaris* opis superstruitur: alibi frustrà, variæ post se *Crises*, tanquam justo atque debito eventu, exspectantur: & tales imprimis, quæ talismodi morbi conditioni non possint convenire: alibi, quæ etiam eveniunt, qualiacunque indicia *Critica*, frustrà arripiuntur in momento, pro *certis salutaribus*: si non nullâ planè, tamen minimâ culpâ *Hippocratis*, qui nempè passim quidem, in ejusmodi constitutionibus, aliquid tale emicare solere, memoravit: minimè vero declaravit, quod *plenus*, & imprimis *salutaris*, exitus aut eventus, indè toties exspectandus sit, quoties hæc ita compareant.

§. XXVII.

His itaque rebus, imprimis autem prioribus, ut præcipuis, ut satisfacere laboremus, venit omninò circumspectè evolvendum, quasnam partes, & in quo ordine, hîc habeat ipsa FEBRIS; an nempe illius maximè tanta hîc sit culpa, adeoque *præcipua*, nedum *directa*, habenda veniat ratio? & an verè harum culpa sit potissima in subsequente sinistro *eventu*, imo etiam solùm ipso præcipuo hujus *periculô*. An verò, & quid, tum ratione *ordinis*, tum ratione *energiæ* periculosæ, imputandum hîc veniat *Inflammationi*, *internæ* partis insignis.

§. XXVIII.

Ante omnia itaque cogitandum est, an etiam quæcunque talis *Febris*, exspectanda fuisset, si *Inflammatio* illa non adfuisset? Non dubitamus fore, ut aliqui rem hanc quæstione ne quidem dignam censeant, sed negativam hujus ita certam habeant, ut vel propter hanc certitudinem, omissam â chorô Medicô hujus quæstionis tractationem, judicaturi sint. Interim, uti certè res quantumcunque dubias, diligentiùs quasi decernere, omnibus modis expedit, si quanticunque momenti exi-

existant: ita hujus quoque dubii enucleationem, partim insida illa Medicorum *taciturnitas*, suadere videtur, (ne, quando utique res in controversiam adducitur, silentii sui illud commodum capessant, ut deinde consensum suum eò inclinent, quo occasio invitare videtur magis, quam veritas luculenta) partim laudabilis ille, pro reliquâ Viri ingenuitate, candor *Sydenhamii*, qui jam in ipsâ prima propositione cogitationum suarum de *Febribus*, non solum *Pleuritidis* tractationem reservat ad Symptomata *Febrium*: sed etiam, procul omni dissimulatione; cordatè prorsus edisserit mentem suam, quod nempè *dolorem* & *Inflammationem lateris*, arbitretur *Febri*, hujus ingenii planè speciali, demum supervenire.

§. XXIX.

Argumenta interim, quibus hanc in rem utitur, quod sufficienter comprobare possint, nequaquam comprehendimus. Est autem horum præcipuum, quòd *invasio* hujus *Febris* in formâ, quæ legitimè semper cum *horrore* contingit, Patientem corripiat priùs, quam adhuc ullum subinde, nedum exquisitum, in pectore *dolorem* percipiat. Cum verò alterum præjudicium hîc subesse videatur, quasi nempe *Febris* non aliter cooriri deberet, nisi vel â *dolore*, vel ab *ardore* Inflammationis, vel â *corruptelâ*, (quæ secundum *Fermentationum* Patronos, tam *Inflammationis*, quàm secundum ipsum etiam Autorem, totius *Febris*, essentiam ingrediatur) quorum utrorumque intuitu, priusquam eminentis *Inflammationis* efficacia insolescat, adeoque exquisita & nimium quam sensibilis præstò esset talis, hoc ejus consectarium exspectari non debere &c. Non diffidimus tamen fore multos, qui etiam hæc non pariter accipiant & agnoscant, circa modum *producendæ* Febris; tanto magis autem confidimus, fore plures, qui agnoscant, quod etiam satis jam notabilis *stasis* Inflammatoria obtingere possit, citra actualem exquisitam adeò *sensationem*: Utpote quam, vel paulò attentiores, facilè agnoscent, cum antè sensibilem *incalescentiam* p. n. se non exserat, ante insigne *augmentum motus intesti-*

 testi-

testini (per *localem*) non evenire; licet interim *stasis* ipsa jam præsto sit, sed utique etiam minus exquisitè *sentiatur*. E quibus nempè, sponte sua fluit, quod etiam in *Pleuritide incipiente*, *sensus* exquisitior, ab ipso principio, exigi æque, non possit; interim propterea nulla sit consequentia valida, pro negando *staseos* ipsius, jam præsentis, veritate. Dum potius *augescens* deindè *motus* sanguinis, per *pulsum Febrilem*, citius utique producit *sensationem* illam. Id quod etiam in omni *Inflammatoria lancinatione*, tantò manifestius evadit, ex eô, quod omnis talis, *lancinatio*, inquam, *Inflammatoria* (quæ citra æstum seu ardorem effatu dignum, *unum* magis, quam *præcipuum*, est, quod in *pectoris* Inflammationibus se & illas prodit) simpliciter sit *Pulsui* Synchrona; imò potius disertè loquendo, â *Pulsus* tensivô *impulsu*. Unde etiam hic mirum nequaquam esse potest, si *acutior* sensus, adeoque *Inflammationis* præsentis indicium luculentum, neque citius neque manifestius, se exserat, quàm *augescente*, demum, in *Febrilem* typum, *pulsu*.

§. XXX.

Certè verò involvunt hanc autoris opinionem etiam adhuc aliæ difficultates â priori, quarum *duas* allegasse suffecerit. Quis enim facilè gratis agnoscat, (nisi opinionibus ab omni Practicâ evidente certitudine abeuntibus, de *crisium* destinatarum necessitate,) dari tales *Febres*, quæ etiam *internè*, tanquam ad specialissimum locum, *colligant*, *locant*, & *compingant*, certam ejusmodi materiam? aut, *Tachenio-sylvianis* spontè subscribat, (quamvis non æque statim huic *Sydenhamii* opinioni etiam illud faveat) quod maximè *specifica* talia *acida* existant, quorum aliud, ad *Pectoris*, aliud ad *Hepatis*, aliud ad *duræ matris*, aliud ad *Faucium* &c. poros insidendos, *unicè* sit aptum. Iterum tamen dicimus, quod neque hæc fingentes, propterea simul fassuri sint, quod hæc eadem materia, non solum *simul*, sed quasi *primariò*, sit *fons* Febrium.

§. XXXI.

§. XXXI.

Secundò, videtur omninò refragrari penitus, *externarum* occasionalium causarum indoles æque ac energia, ad excitandam *Peripneumoniam* & *Pleuritiden*; nempè *aër frigidus*, sub magis anhelâ respiratione largius attractus, crebrius, inquam, & profundius, ut in confiniis *Hyemis* & *Veris*. Imò, ab externâ manifestiore violentiâ, gravium *connisuum*, cum anhelitus contentione vehementissimâ, factæ Pectori injuriæ. Quin etiam â *contusionibus* violentis aut *vulneribus*, manifestò *à priori* inductæ, *Inflammationes*, etiam planè in *externis* partibus corporis, *Febrem Vulnerariam*, familiarissimè adsciscentes comites. Hæc sanè, inquam omnia atque singula, satis luculentum reddunt, quod *Febris Inflammationibus* longè certius, *supervenire* soleat, quam contrà, *Inflammatio Febri*.

§. XXXII.

Cui rei etiam adstipulatur, quod iis temporibus, quibus *Pleuritides* grassari observantur, rarò totidem, aut saltem effatu digno numerò, occurrant Patientes, qui quacunque *continuâ* Febre simpliciore, aut alio modo, aut planè non, *inflammatoriâ*, afficiantur. Undè iterum res recideret ad necessitatem ejusmodi absolutè *specificæ* indolis Febrilis, quæ directè & simpliciter ad *Pectus* congestionem talem exerceat. Quod certè multos consensuros esse, non injuriâ diffidimus, nec ipsa hæc conditio permittit.

§. XXXIII.

Quemadmodum autem ita hæc difficultas cadit, quasi Febres hujusmodi *Acutis morbis* sociatæ, *primas* partes habeant ipso sui *ortu*: venit adhuc excutienda altera, an maximè præcipuæ *dignitatis* existant, in ordine ad *periculum*, præ ipsâ *Inflammatione* internarum partium. Quam rem duos respectus involvere notandum est; nempe I) an Febris *materiali* quâdam ratione, *Inflammationem* talem manifestiùs *sequatur* aut *comitetur*, eoque nomine periculosiorem *materialem* constitutionem involvat, quam ipsa *Inflammatio*. II.) an talium

partium Inflammatio si etiam omnis *Febris* abesset, minus, nedum nihil, periculosa hinc futura esset, atque judicari posset.

§. XXXIV.

Equidem hodierni mores utique faciunt, ut prior illa quæstio tanquam seriò enucleanda videatur; postquam *Febrilis commotionis* tota scena, passim adhuc magno nisu vindicatur purè *passivæ exagitationi* à morbidâ materia. Et hoc ipso nomine efficacia *Inflammatoria*, Febribus adeò presse tribuitur, ut etiam *in omni Febre esse Inflammationem*, aliquibus placeat: Undè tantò magis, ubi jam manifesta agnosci potest Inflammatio stricti sensus, ibi etiam *materiam* seu mineram *Febrilem* existere, intelligi deberet: dum videlicet apospasmata, *Inflammatoria* ratione corrupta (uti tales volunt) in Massam sanguinis insinuata, in illâ etiam tumultus illos *intestini motus* concitent, quos in *Inflammatione partiali*, producere finguntur, undè *æstus* formetur.

§. XXXV.

Quemadmodum autem in tradendâ verâ rerum indole, ἀκύρως uti terminis, minimè expedit; præterea etiam vera Theoria *Inflammationis*, docente tantò magis *Sphacelo*, satis demonstrare potest, quod etiam ipsius *Inflammationis æstus* perperàm directè & simpliciter imputetur nudo *motui intestino*; sed longè verius, & Mechanismo undique luculento, motui, *arctius* quidem, sed propterea nihilò segniùs, sed sanè fortius, *progressivo* hoc deberi, (Etiam documento doloris eximii, in *suppuratione* jam largâ facta, eo momento evanescentis, quo *tensio, rupto abscessu*, desinit) prolixius demonstratum sit, ab Experient. D. D. Præside Dissert. *de Mechanism. Mot. Sang.* & *de inflammat. vera Pathol.* Efficaciam etiam *augendi caloris*, & *intestini motus* sanguinis, per *localem*, luculentissimè monstret incalescentia à *motibus corporis* localibus: Præterea etiam in verâ, non suppostitiâ, ingente *corruptione sphacelosâ*, nihil talis *æstuosæ* efficaciæ *Febrilis*, in M. S. sentiatur, quæ tamen, ex Hypothesi, tantò majore proportione utique emica-

emicare deberet, &c. Moderanda certè propterea eximiè, videtur assignatio illa *Inflammatoriæ* constitutionis *toti sanguini* imputandæ, ne multis modis ἀκύρως vocabulum hoc usurpari deprehendatur.

§. XXXVI.

Neque verò minus est obstaculum, in probandâ *ratione augendi motûs localis, Pulsus* inquam *Febrilis*, ab illâ supposità *intestinâ* Sanguinis exagitatione. Sicut enim nudam *irritationem* Cordis, etiam inter valdè varia sentientes, tamen certè paucissimi patienter audiverint; Tantò magis, cum rationi ipsi refragetur, quod etiam *augescente Inflammatione*, aut *vigorem* suum nacta, adeoque per hanc Hypothesin augescentibus *irritativis* illis particulis, tamen pulsus cœptam æqualitatem servet, sed debilior potius quàm fortior evadat, quo magis illæ prædominantur: præterea iterum hîc totam rem pessundet Exemplum *Sphacelosæ*, sanè verissimæ, corruptionis: Ita minimè certè ad planum conceptum usquam explicari valuerit, sivè *ortus* seu genius *Febris*, secundùm omnes sui circumstantias spectatæ, ab hujusmodi *materiali*, *corruptivâ*, & *directè intestinè* agitatoriâ, adeoque secundum hanc Hypothesin, *Inflammatoria* causâ.

§. XXXVII.

Ubi etiam minimè certè sufficit provocare, partim ad mutationes in *Urinâ* comparentes; partim ad indicia quædam *Inflammationum* in visceribus, quæ in plerisque â Febre importuniore demortuis, post mortem apertis, conspecta leguntur. Quod enim primum attinet, tantum abest, ut insolitæ ejusmodi constitutiones in *Urinâ*, turbidam & secedentem inusitatam crasin formantes, ab illâ seu *Febrili*, seu *partium Inflammatoriâ*, *corruptione* supposita, meritò deduci debeant; Ut potius in Febribus hujusmodi *pejoribus*, hujusmodi constitutio *Urinæ*, quam maximè desit: & quanto magis hæc signa ibi desunt tantò pejora & periculosiora sint omnia. Cujus certè contrarium fieri debere, si hypothesis valeret, manifestum est.

 §. XXXVIII.

§. XXXVIII.

Quod autem secundum attinet, de luculentioribus indiciis Inflammationum, quæ in multis febre demortuis reperiuntur, distinguendum ibi primò, magnopere est, inter fortuita & *accidentalia*, adeoque etiam *individualia*, *producta* & *consectaria* Febris; & inter *Essentialem* ejus, *perpetuam*, *directam*, efficaciam: nedum *causalem* rationem effectivam, ipsius Febris *autorem*. Secundò, nihil probat etiam totum hoc documentum, in eô, dum ferè non ita rarò evenire potest, ut veræ *Inflammatoriæ* Febres, verè inquam *junctæ inflammationibus* partium internarum, fuerint, iisque homines tales legitimo eventu, interierint: Quas interim Medicus, (sicuti reverà non ita rarò difficillima est *firma* diagnosis) pro talibus dijudicare non valuerit. In quibus deindè *Inflammationem*, talem, demum oculari inspectione agnitam, pro *Febris quâ talis*, *perpetuô* & *directè*, fonte æque atque fomite, venditare, certe ἄτοπον fuerit.

§. XXXIX.

Quid, quod omni etiam rationi refragetur, cum utique *Tertianæ* legitimæ, sint veræ *Febres*, & *æstu* polleant, communissimè longè majore, quam multæ etiam, ac verè *acutæ*, Febres: Cum utique causa debeat proportionata esse suo effectui, necessaria esset hic ingens *inflammatio*, pro tanto calore. Quam, quomodo cum diuturnâ *intermissione*, & omninò certo atque proprio *Tertianis legitimis* geniô minimè *funestô* aut verè periculosô, in ordinem redigere possint, viderint quorum interest.

§. XL.

Putamus ex his satis apparere posse, quàm parum verisimilitudinis occurrat, quæ persuadere alicui posset, quod in *Febribus*, s. Febre *in genere*, tanquam *essentiali* qualicunque ratione, *inflammatio*, qualitercunque tolerabili sensu sumta agnoscenda veniat, sed nondum hoc ipso sublata est, de quâ proprie loquimur difficultas. Versatur enim hæc, strictissimè

mè ſumendô, in eâ quæſtione: an utique, ubi ita in nobilioribus internis partibus, præſtò eſt aliqua inflammatio, illa *materiali* quâdam ratione concitare etiam poſſit *Febrem*. Quamvis autem utique in præcedentibus proximis §. vel præcipua argumenta in contrarium jam allegaverimus, non tamen inutile ducimus, illa partim pluribus latius explicare. Fundamentum autem omninò totius *dubitationis* rectè expedi-„ endæ, eò recidit, an *motus localis*, (qui procul omni dubio „ *calorem* concitare, in ſangvine, & toto corpore, valet, & in Febre ad omnem ſenſum manifeſtò eximiè *auctus* deprehenditur,) *corporeo-mechanicâ* quâdam ratione, *inteſtinum motum*, *ſequatur*, dico etiam in Febre; an vero contrà inteſtinus localem. Deindè, cum, vel aliud cogitantes, non pauci in eo conſentiant, quod etiam *Febrilis calor*, poſſet deduci *à motu locali aucto*: dum nempè profitentur, quod utique manifeſtò importunior ſit motus *pulſus Febrilis*, quam ſub *naturali* gradu caloris: tamen ad horum etiam intellectum ita eſt ordinanda atque inſtruenda quæſtio: an utique motus hic, *materialem* quemcunque ſtimulum, quem denique ſequatur, ſupponat, aut præ ſeſe ferat? an verò etiam ſine tali, *materiali* ſtimulo, & *posſit* fieri, & *ſoleat*? & quidem *in Febribus*.

§. XLI.

Enimverò de *Febribus* generaliùs loquendo, ſine dubio adhuc difficilior explicata eſt tota res; dum ibi recurſus perpetuus ad priſcum latibulum (nihil ſollicitis, quod Philoſophi *Petitionem principii* damnent) non magis patet, quam ferè placet. Nempè, cum utique in *plerisque* Febribus, imò juxta hos, in favorem Hypotheſeos ſuæ, in *omnibus*, ſupponatur oberratio *alienæ materiæ* in humorum latifundio; ducunt ſatis probabile, quod omnino hæc ipſa res, ad minimum *poſſit* valere ad provocandam *irritationem Cordis* non ſolum, adeoque *pulſationis* illum Impetum: ſed etiam *directè*, & *propriâ* ſui energiâ, producendum *Inteſtinum motum*, nempe ipſius *caloris*, per latifundium Sangvinis, abundè ſufficere.

§. XLII.

§. XLII.

Speramus autem neminem fore, judicii sinceri compotem, quàm Nobis largiatur, quod, si hujus asserti veritas, non dilucescat in *majori* suppositarum talium rerum *proportione*, nullo etiam jure allegari possit de *minore* quantitate. Ad hanc normam, cum *Inflammationum* effectus, *internarum* nempè, & certior sit, & luculentior, ad excitandam Febrem; si hîc probari potest, quod talismodi constitutio nullo ut directè *materiali* intuitu hunc ipsum Effectum edat: imò verò, etiam aliæ manifestissimæ hujusmodi *materiales* inquinationes, â supposità proportione mirum quantum recedant: erit certè hinc justissimus aditus ad concludendum quod energia illa *Febrifica*, supposito illo modo atque more, minimè procedat.

§. XLIII.

In hunc sensum si expendamus, quomodo etiam non valdè conspicuas, nedum magnæ molis, *Inflammationes* internas, nihilominus non magis certa, quam etiam eximia subindè, sequatur Febris; *externas* verò conspicuas atque *largas* Inflammationes, quin imò *totorum artuum sphacelosæ* corruptiones, imò actuales *putrefactarum* portionū abscessiones, vel *nulla*, vel infra omnem ad hanc Hypothesin justam proportionem, *exigua Febris*, comitetur: Certè neminem fore credimus æquiorem arbitrum, quin agniturus sit, quod falsâ itaque *Conclusione*, vitium certum sit in *suppositione*, quæ est Hypotheseos.

§. XLIV.

Idem sentiendum est tum de *Intermittentibus*, in quibus ne quidem sufficiens præsentia talismodi *materiarum* in Humorum latifundiô, probari potest: & tamen *Tertianarum pulsus* & *æstus*, nulli usquam alteri Febri cedit. Tum etiam *Exanthematicarum*, & inter has eminentium *Variolarum*. Cum enim in his, aliàs rectè progredientibus, tam *mitis* adsit Febris; & maximè quidem, quamdiu materia adhuc in *Massâ Sangvinis* versatur, antè eruptionem, imò usque ad *Suppurationem*, ejusque comitem *ardorem* per totum habitum (in

co-

copiosioribus) ut inde, qui planè exactè rerum suarum satagare volunt, *Variolas* â *Febre* planè distinguant: Elucescit sanè hinc iterum clarissimè, quam ficulneum sit fundamentum Hypotheseos, quasi *materiæ* hujusmodi *sangvini immixtæ*, efficaciam hanc *Febrilem* in illam exserant.

§. XLV.

Ex adversô vero nemo peritus negabit 1) quod ad iterum *dissolvendam* stasin; æque, ad *distrahendum*, sub *suppuratoriâ* corruptione, *agilissimarum*, adeoque ulteriùs *activarum*, particularum, *unitum* effectum: nullus usquam *mechanismus* valere possit, præter *augmentum motûs localis*: Nempe transitus vividioris; quo nempe vel *stipatio* & firmior *cohæsio coagulatoria*, *radendô* detergatur & avehatur: vel ad minimum tenuissimæ portiones, sub corruptione evolutæ atque *liberatæ*, desidibus reliquis subtrahantur atque auferantur. Hoc autem cum sine *pulsus* augmento, imò aliter, universalius, quam *per* illud, fieri non possit; Hoc vero augmentum inseparabili consequentia post se trahat *caloris* incrementum, tale, quale *Febris* nomine salutatur: Dilucescit ex his circumstantiis utique simpliciùs, quod vero sensu sumta *Febris*, potiùs nimium diverso respectu, non *materiali* nexu, sed *instrumentali* atque *finali*, hîc excitari, non tam soleat, quam potiùs *debeat*. Nisi nempè verè *materialiter* liberrimæ, atque simpliciter sibi relictæ, *corruptioni*, ne *suppuratoriæ* quidem, sed potius immediatè *Sphacelosæ* locum dare; adeoque conservationis Corporis, quam *Vitam* vulgò appellant, usitatum verum & unum *instrumentum*, *motum* Sangvinis *localem*, ad *proportionem* objectorum periculosorum instruendum & usurpandum, simpliciter negligere, justius videatur.

§. XLVI.

Quemadmodum autem hâc veriore ratione atque consideratione, *Febris*, potius ad Vitæ *conservationem*, quam ad illam, ab *Hippocrate* ipsi imputatam, ejus sublationem, non so-

lum pertinere sed omnino necessaria esse, intelligitur; Ita tanto justior, imô vero necessaria, est, luculentior evolutio, quidnã veri aut falsi in hac assertione subsit; quod *Febris ipsa*, his affectibus conjuncta, juxtà *Hippocratis* pronunciationem, homines *occidat*. Non videmus autem, quâ aliâ, nedum meliore ratione, hoc præstari possit, nisi illâ unâ, si *morbus* ipse, cui talis *Febris* jungitur, *nullius*, aut certè non magni, nedum *lethalis*, *periculi*, ullô modô reus esse possit. Quô nempè præstitô, utique culpa *lethalis* eventus in solidum recidet in ipsam Febrem.

§. XLVII.

INFLAMMATIO, verô, adeoque strictô, sensu dicta, imò illo, qui in substratâ materiâ unicè locum habet, cum *materialiter* involvat, *stasin* Sanguinis; offert considerandam staseos hujus dispositionem, seu ad minus seu ad magis *periculosum*, successum & exitum. *Minùs* periculosus talis tam successus quam exitus, alius, nullum locum invenit, quam talis, qui nequaquam *materiali* huic constitutioni quatenùs tali, innititur; sed planè alteri respectui. Secundùm quem ipsum etiam adhuc *duplicem* habet differentiam, ut nempè vel *minimùm* omnium periculosè seu ambiguè, decedat: vel satis, imò admodum exquisitè *dubium*, & periculi plenum eventum adhuc foveat & quasi parturiat. Utrumque autem horum meritò iterum monemus maximè consistere in *alterius* rei, quàm ipsius *materialis* h. l. constitutionis, rationibus: nempè in MOTU, huic *materiæ* accedente, & reverà aliunde adveniente, &, quod ad *Motus* naturam propriè facit, quoties continuatur, (continuatur autem etiam in hoc casu,) aliunde. Mediante hôc *Motu*, obtingit ita *subsistenti* sanguini, non solùm ipsum illud, quod propriissimè *Inflammationis* nomen sortitur, nempe insigne *augmentum caloris*, in ipsâ parte stasi affectâ; sed etiam, nempè propriè ad nostrum propositum, si cetera sint paria, *distractio* iterum successiva, quam *discussionem* appellant, factæ ipsius staseos. Et hic est *minimi* omnium, imò, si ita succedat, & fiat discussio, *nullius periculi* compos, eventus.

(Modò verè debitis successibus fiat vera discussio, & quidem sincerius *sanguinearum*, stasium: non vero *præceps* solum *retropulsio*, *Erysipelacearum*, aut specificè *malignarum*, ἀποστάσεων seu se positionum potius, ab ignobilioribus partibus, denuò ab nobiliores.)

§. XLVIII.

Mediô modô *periculosus*, imò profectò in nostro negotio strictiùs sumtô, *ultrà* medium, periculosus successus, est eventus *suppuratorius*. Sicut enim hic, etiam in partibus minus nobilibus, & multas molestias involvit, & maximè parti ipsi quam occupat, portionem aliquam, *solidæ texturæ*, omninò detrahit, *irreparabili* subindè, ut in *glandulosis*, damnô: Ut *futuras* sensibilitates atque debilitates, sic satis familiariter remanentes, prætereamus. Ita summi adhuc periculi est eventus, si *suppuratio* talis eveniat in partibus *nobilioribus*, *tenuioribus*, *indesinentis*, maximè *necessarii*, *officii* atque *usus*, exquisitissima peculiari *conformatione* affectis, & tali quidem, quæ vel planè non reparetur post primam formationem: *colliquatio*, inquam, talis, texturæ in visceribus, quam *Suppuratio* materialiter exhibet: Cum non solum, (exceptis, sed tamen etiam prudenter, & quadantenus, *pulmonibus*) I) *evacuationem* ita corruptæ portionis, nisi periculosissimam ut ambiguam, non promittat; sed etiam II.) *mundificationem*: III.) in *colatoriis* visceribus, perpetuò & nimiùm succedentem *manationem*: & IV.) nullam potiùs, quam difficilem atque tardam, *consolidationem*, ordinariè permittat, quin ad summum paulò languidiores, *Hecticæ* consecutiones & catastrophes, nihilominùs pessundent.

§. XLIX.

Si verò in solidum, *ex se* considerata, & citrà hos *Motus* quomodocunque salutares, sibi relicta, aut illis non obsequens, nuda *materialis* hujusmodi *stasis*, de suo *periculo* judicari atque censeri debeat, est illud non solum *summum*, & absolutissimè *funestum*: sed etiam *inevitabile*: imò insuper *præsentissimi* successus *lethalis*, nempè SPHACELUS.

§. L.

Hoc periculum, omnibus modis *supremum*, cum absolutè nulla aliâ ratione evitari possit, nisi unicè *motu* illo *abstersivô* & & *ablativô*; nempe *locali transpulsorio* reliqui sanguinis: qui in hujusmodi *internis colatoriis*, propriô sufficiente tonô destitutis, alius, nisi simpliciter *impulsorius* & *appulsorius*, adeoque universaliter *pulsorius*: qui verò diutius continuare, non potest, quin dicatur *Febris*: Apparet hinc satis manifestô, habitus, ante omnia *Inflammationum* talium *internarum*, ad *directam* efficaciam κτεινώδεα seu internecionem: & porrò *necessitas Febrilis motus* ipsi *opponendi*: nisi illæ directè & *immediatè*, simplicissimè ex sui *propriâ* efficaciâ non modò *certissimè*, sed etiam *citissime*, *interficere* debeant.

§. LI.

Ne autem ulli adhuc dubio relinquatur locus, placet etiam adhuc semel *Febris* indolem, quatenus *funestum* effectum in se sortiri posse videntur, exquisitius ponderare. Considerandum autem, ad nimiam prolixitatem occupandam, veniet, an vel his casibus usitata *Febris*, vel magis *generaliter* considerata, hujus malitiæ postulari debeat? an vero etiam, planè *peculiaris* atque *specificæ* cujusdam indolis nomine. Brevius, an hæc Febris, cui *Hippocrates* τὸ κτείνειν ita adscribit, sit propria atque singularis *species* Febris, quæ hoc *proprium* habeat, ut *occidat* hominem: an vero quoquo modo *generalior*. Profectò, si *Sydenhamium* audimus, certò Febris *specificæ* hæc malitia erit. Dum ille non obscurè innuit, quod *Pleuritidem* agnoscat, pro peculiari *producto*, sine dubio non nisi peculiari etiam *speciei* Febris competente: quæ nempè *proprium* hoc habeat, ut *Inflammationem Pleuræ* compingat ac *efformet*. Quamvis autem *Pleuritis* (seu potius *Peripnevmonia*) ex simplici sua indole, minus quam omnes reliquæ, sit deleteria, adeoque *mortiferis* Febribus minore jure accensenda; inter quas tamen *Hippocrates*, principe allegato loco, illam omninò nominat, *Pleuritidem* inquam & *Peripnevmoniam*: Nemo

tamen

tamen non videt, quod hoc intuitu, quo *Peripnevmonia* cooriri *Sydenhamio* videtur, etiam reliquæ *Hippocrati* nominatæ æque, atque tanquam ad harum Paradigma, subindicatæ, tales Febres, (nempe cum *Inflammatione* partium *internarum*, ab hâc, vitæ periculosæ) hominem invadant ac obsideant.

§. LII.

Quemadmodum autem huic dubio, uti jam suprà illud allegavimus, ita etiam alias ponderosiores dubitationes ita opposuisse nobis videmur, ut positivæ certitudinis dignitatem vix tuitura sit hæc opinio: Ita profectò etiam adhuc minùs rem expedit, jam supra quoque citata, ab ipso *Hippocrate*, *L.* 2. *de morb.* delineata *Febris*, quam simpliciter φονώδεα, *cædis* ream & *occisorem*, inscribit. Sicut enim hodiè certè vix quisquam fuerit, qui dubitet, quin ibi delineati typi Febris, certò cum *Inflammatione internâ* conjuncta sit: Ita certè *petitioni Principii* potius inserviret, hujus allegatio, quàm affirmativæ assertioni quæstionis, quod talis *Inflammatio*, nedum manifestiores & quasi crassiores, potiùs *sequatur* Febrem, quàm illam Febris.

§. LIII.

Eòdem profectò referenda est, nempè ad vitandam *Petitionem Principii*, illa, quæ proferri posset, exceptio, quod utique etiam Febribus, ab ipso sui *initio*, nullius *inflammationis* internæ probabiliter adhuc arguendis, tamen satis facilè tamquam *superinduci* atque conciliari talis possit: tam per malum regimen Patientis, quàm per *medicationes* perversas. Ubi justissima non minùs quã dignissima, est nota *Baglivii*, quod in *contagiosis*, mox sub ipso *incremento* (& tanto magis in fervido *Italico* aëre) patientibus temerè oblata *calidiora* Alexipharmaca, familiariter *stigmata Gangrænodea* in visceribus, velociter indè defunctorum, post se relinquant. Manifestum tamen satis est, quod neque hæc circumstantia scopum feriat, nempè propriam directam & ut loquuntur specificam indolem, certarum talium Febrium, quæ è suâ *propriâ* indolè hos effectûs edant, ullô modô confirmet.

 §. LIV.

§. LIV.

Ubi, ut etiam omnis præjudicii occasio auferatur, de hujusmodi quoque Febribus, quæ ita verè *per accidens* Inflammatorios viscerum effectus post se trahunt, neminem prudentem fugere poterit, qualemcunque etiam de reliquô propemodum opinionem de Febrili indole foveat, quod efficacia illa, hujusmodi *Inflammatorios eventus*, Febribus talibus, manifestius indolis alienioris â talium directo consortio, superinducendi, non tam versetur in Energiâ, *Febrem* ipsam veluti magis directè & immediatè, aut in genere & universaliter, *turbandi*, aut simpliciter *exasperandi* & in deterius conjiciendi: sed potiùs manifestiore effectu particulari, æqualem distributionem humorum, Febrili motui, pulsûs nempè æquali impulsui, debitam, vel particulariter, citò & potenter *exagitandi*: vel ab universaliore distributione, magis ad peculiares regiones *restringendi*: (ut v. g. per *refrigerationes externas*) adeoque omni modo, potiùs novum & *alienum accidens* Febri superinducendo: quam ullo modo, velut ipsius Febris, ut talia jam parturientem indolem, adjuvando aut excitando.

§. LV.

Ex abundanti autem prorsus, placet adhuc semel percurrere illam ἀκυρολογίαν, quam suprà jam attigimus, dum nimirum non desunt, qui *æstum* Febrilem falsò, simpliciter *primariò* sanguini adscribentes, simul etiam abusum illum acceptionis *Inflammationis* invehunt, quod etiam æstus Febrilis, non impropriè *Inflammationibus* accenseri, & *Inflammatio sangvinis* dici mereatur. Quicunque autem hanc sententiam suam faciunt, certe nec *Inflammationis*, verô strictô sensu sumtæ, veram indolem atque rationem intelligant necesse est: nec in genere, totius negotii & veræ *mechanicæ* rationis, *incalescentiæ* sangvinis, percipere. Sicut enim *Inflammatio* nequaquam dependet, directè & *primò*, ab *intestino motu* sangvinis, à supposita ejus *corruptione* arcessendo; sed omninò à *localis motus*, nempè *transitus*, *arctioris* quidem, sed simul

rigi-

rigidiore *tono* partis affectæ, (quam testatur ingens illa *durities Inflammatorii* tumoris, immensum quantum majoribus *oedematosis* plane contraria,) in ipsâ parte *intensius* fientis, *singulis transpulsionibus*, dependet: ita certè etiam Febrilis calor, minimè omnium primò ab *intestino* sangvinis motu exoritur, imo ne *naturalis* quidem gradûs calor: sed utrinque â reciproco *allisu* ac *attritu*, strictè dictarum *Sangvinearum* (rubrarum, *solidescentium*) particularum, cum *solidarum* partium *fibris*, rigidiùs occurrentibus; & quidem in Febre, triplo plus aucto motu progressivo; nempè præter simplicem actum progressus, cum quo *naturalis* caloris gradum efficit, tam *celeritate* impulsus, quam *frequentiâ* citatæ repetitionis.

§. LVI.

Quô ipsô certè, *mechanicè* vero atque solidô, intuitu, tantum abest, ut actus *Inflammationis* rectè de sangvine prædicari possit; utpote cujus præcipua *concurrens* causa, in *fibrarum* potius *solidarum* energiâ posita est (sine quo sangvis nunquam ad tale genus *caloris*, imo nec simpliciter *intestini motus*, sed unicè fortè ad *teporem putredinosum*, pertingeret) ita satis hinc dilucidè dispalescit, quàm maximè *impropriô* sensu, Inflammatio, quocunque etiam tandem respectu, de *Febre* in genere, seu *æstu* Febrili, prædicari possit.

§. LVII.

Ex omnibus itaque his, & distinctè enucleatis, & diligenter inter se mutuò comparatis, elucescere omninò posse confidimus, quid sentiendum sit de *morbis*, *Hippocrati* dictis, *Acutis*, vel etiam antiquioribus ejus antecessoribus; quod nempè reverà nulli alii sint, quam vugò ita dictæ FEBRES INFLAMMATORIÆ: Verissimè autem & strictissime loquendo, INFLAMMATIONES VISCERUM Periculosiores, in nullâ aliâ succedendi & exeundi ratione *salutarem* eventum experiri compotes, nisi in successiva *resolutione* adeoque tandem simplici *discussione* potius, quam ullâ *corruptione*, sive *suppuratoria*, sive *ulcerosa*, sive *sphacelosa*.

§. LVIII

§. LVIII.

Esset autem omnino quidem hujus loci, sed non est hujus temporis nostri, utpote certò necessariò prolixior, exactior tractatio & deductio, qualis maximè *species* hujusmodi *Inflammationum*, & in quibus *partibus* præ aliis, sit illa, quæ, longè plurimum hujusmodi *periculi* κτεινώδεως καὶ φονώδεως, involvat. Et, cum etiam Veteres, passim hîc, quantum ad factum ipsum, satis claris oculis viderint; quia tamen non solum illi, sed omnis etiam posteritas, & imprimis recentior, ita dicta curiositas, veram *physico-mechanicam* rationem *Inflammationis* in genere, nedum *specierum* ejus, tantum abest, ut perspexerint, ut etiam in sensum propemodum rudem ingestam, & verè antè oculos positam, ne quidem ad animum admittant: Esset utique quam maximè locus, luculentiori harum rerum demonstrationi: Imò pateret hîc totus campus, ad verè ob oculos ponendum, *ubi*, *quando*, *quatenus*, & *quales*, CRISES in hujusmodi *acutis*, manifestis æque, atque de hac indole suspectis, sub minimè ita raro apud *Hippocratem* nomine καυσωδέων κυναγχικῶν, imò *Erysipelatum*, extrorsum aut introrsum tendentium,) Ubi etiam occasio, imò res ipsa, abundè ferret, ut varii apud *Hippocratem*, solum sub *Nomenclaturis* illorum temporum, deindè ex abrupto quasi, mancâ passim *descriptione*, delineati affectus, ê vagâ illâ licentiâ, in ordines suos atque tribus revocarentur: (ubi profectò vel solus *Liber II. de Morbis* occasiones præberet minimè steriles, &c.) Hæc, inquam, quantumlibet post operosas jam circa hoc subjectum universum curas *Petri Michael, de Herediâ*, non ferrent solùm, sed mererentur profectò, solidam tandem deductionem, quantum in cujusvis est viribus: sed temporis ratio limites nobis præscribit, & DEO atque diei hæc commendare jubet.

§. LIX.

Non possumus autem prætermittere, quin censuram incurrere metueremus, commemorationem, & secundùm nostras

ſtras huc usque propoſitas contemplationes, applicationem, indolis *Acutæ*, hujus ſenſus, ad ita dictos *peracutos*, *malignos*, *Contagioſos*, Febrim foventes *ſociam*; affectus, PESTILENTES, & EXANTHEMATICOS *contagioſos*. Quid aliud, *Hippocrates* quàm diſertis verbis *contradiſtinguit*, allegato textu primariô, λοιμώδεως τρόπε morbos, illis, quos *acutorum* nomine, tanquam magis propriè intelligendos, ibi velut decernit? Verba ſunt clara, nempè: *Maximè eum medicum probaverim, qui in morbis acutis, quorum vi plerique homines intereunt, pro talibus, diverſum quid, ab aliis ſit, aut habeat, in melius. Sunt autem hi* acuti morbi, *illi, quos veteres nominârunt Pleuritidem, Peripnevmoniam, Phrenitidem, Lethargum, Cauſum. Et alii, qui horum aliquid habent, quorum* Febres, *utplurimum continentes exiſtentes, occidunt. Quando enim non* Peſtilentis morbi *aliquod genus commune, (vel communiter,) graſſatur, ſed ſparſi ſunt morbi, & non ſibi invicem ſimiles, â talibus* (acutis) *morbis, moriuntur plures, quam ab omnibus aliis.* Manifeſtiſſimè, inquam, hîc utique *contradiſtinguuntur*, hi, de quibus loquitur ex inſtituto, ACUTI, cujuscunque PESTILENTIS indolis morbis.

§. LX.

Interim, cum *Hippocrates* utiq; paſſim, in *Prædictionib9, Prognoſticis, Prænotionibus, Epidemicis, Criticis, Aphoriſmis*, & alibi ſparſim, quales utique *circumſtantias*, ibi adſcribit, ut in genere, *acutis*: nempè *brevis ambitus, ſtatorum dierum mutabilitatis, Expulſionum* ad exteriora corporis, familiariter ſupervenientium, *ſymtomatum, Deliriorum, Convulſionum, Soporum, Apoplectici* ſeu attoniti exitus &c. Hæc, inquam, eadem, omninò *contagioſis malignis* non ſolum tantumdem, ſed aliquæ etiam certius, reſpondent & competunt, quam illis, quæ quoquo modo his contradiſtingui verè mereantur: nemò certè erit, quin videat, quod, quomodòcunque etiam tandem res flectatur, evitari *confuſionis* periculum non poſſit, ſi hic planiſſimus locus, cum uſurpationibus illis familiaribus *Hippocraticis*

ticis comparetur. Quorſum adhuc facit, quod *Hippocrates*, citatô locô hôc, *acutos morbos* ſuos, luculentis verbis eximat, ab *Epidemicorum* & *communiter graſſantium* cenſu, & expreſſè *Sporadicis* ſociet: non potuerit intelligere ſub acutorum nomine aut Familiâ, ipſos etiam *Epidemicos*, nedum *Peſtilentes*.

§. LXI.

Non tamen hôc ipſo ſubducta eſt, ipſa utique juſta illa quæſtio, ſi quam maximè illô ſenſu, quem *Hippocrates* ſtabilit, *acuti* morbi, *Inflammationibus* partium *internarum* ſuperſtructi ſint, annon etiam in ipſis utique *Peſtilentibus*, & aliis, *Epidemicis* Febribus, quibus homines magnâ copiâ & feſtinatione paſſim intereunt, reverà accuſanda veniat ipſa quoque *Inflammatio Internarum* præcipuarum partium? adeoque hoc ipsô quoque nomine *Hippocrates debuerit* unà complecti *Peſtilentes* & *Epidemicos*? Aut, quicquid etiam his verbis veluti proteſtatus ſit, facto contrario proteſtationem illam ipſe aboleverit? ad minimum per Privilegium illud, quod Medici ſibi eripi intolerandum putant, *poſteriores cogitationes primis meliores* habendi.

§. LXII.

Sed præter illud, quod non æquè ſive concutere, ſive etiam ineptè propugnare, placeat, *Hippocratis* Autoritatem, imò infallibilitatem; certè rei ipſius, *indolis* inquam *veræ*: imo etiam reſpectus & uſus Medici *Therapevtici* ſecundum illam, inventio, & verè quadrans explicatio & applicatio, exigit juſtiſſimam diſcretionem.

§. LXIII.

Nempè, plurimum intereſt, an *directè* & ex proprio ſuo genio, non tam primariò, inquam, quam ſimpliciter etiam *primò*, toto ſui ordine, & initio, Inflammatio talis ſubſit; quam *inſequens* Febris, ſecundùm hujus maxime conditiones atque habitum, æſtimari imo vero tractari, debeat. An verò, inverſo ordine, *Inflammatio* talis revera demùm ſolùm, facilè poſſit, adeoque etiam tàm familiariter ſoleat, Febribus hujusmodi accidere & *ſupervenire*.

§. LXIV.

§. LXIV.

Illi certè priori ſenſui ut calculum noſtrum adjiciamus, nempè, quod *contagioſæ*, *malignæ* & *Peſtilentes* Febres, è directâ ſui indole, nunquam ſint veri ſenſus *Inflammationis* partium internarum compotes, ſed, ſi tales ipſis eveniant, non niſi *ex accidenti*, & ab impedito iuſto Febrium harum ſucceſſu, hoc dependeat: Faciunt tum aliæ plures hujusmodi circumſtantiæ, tum exemplum v. g. *variolarum*. In his enim rectè & ordine, quantumlibet ſatis copiosè & affatim, procedentibus, è quo indiciô aut ſigno, vel antè eruptionem, vel ſub eâdem, aut poſt eandem, ſubſumere licuerit, imò ſuſpicari, quod in ulla parte corporis *intimiore* ſubſit aliqua *Inflammatio*? niſi nempè temerè nuda Petitio Principii occinatur, quod ipſa *Febris* ſit teſtis *Inflammationis*. Ubi ad minimum jubemus inter ſe conciliare, ſi ipſa Febris *variolacea* ſit verè & actu *Inflammatoria*, tam *copioſa* interim materia, qualem copioſa *excretio* demonſtrat, ſubnixa, & inſuper *malignæ* etiam indolis; qui fieri poſſe putandum ſit, ut *Tertianarum* æſtus, ordinariè multò intenſior ſit quàm *variolarum*. & quidem utrinque *rectè ſuccedentium*.

§. LXV.

Si verò tam de *Inflammatione* ſtrictioris juſtæ acceptionis quàm de ejusmodi rebus *putredinoſæ* corruptionis compotibus, in *contagioſis*, *malignis*, & *Peſtilentibus*, ſit ſermo; tunc valeret utique qualiscunque applicatio *generaliſſima*: Interim *ſpecialibus* tam indolis, quam ſubſidiariæ *artis*, circumſtantijs, profectò inutilis. Quemadmodum enim ſtaſis *Inflammatoria*, etiam de maximè *ſanæ craſeos* ſanguine oriri poteſt; præterea verò maxima ejus difficultas, uti reverà *formalis ratio* ad *inducendam* Inflammationem, propriè in detentione ejus in poris partium, fundatur: imò unicà difficultas *Therapevtica*, etiam in eô hæret, quod hæc *ſtaſis*, ante omnem, aut inſignem, *corruptionem*, tam difficulter *diſſolvi* atq; diſcuti poſſit: quo non ſuccedente, propriè qualiscunque corruptio

solidæ talis partis, præcipuum, & *certùm* quidem, *mortis* periculum infert: ita, quomodo horum quidquam, præter *analogiam* generaliorem, de impendente ipsi sanguini *corruptionis* periculo, & necessariâ *exoneratione* materiæ, quæ hoc inducit atque fovet, ad *Pestilentes* etiam & *contagiosas* reliquas *malignas*, adhiberi possit, cujuslibet liberum arbitrium atque judicium facimus.

§. LXVI.

Illud satis manifestum est, quod ad verbum, *Hippocrates pestilentes* Febres, à *morbis acutis*, allegato loco, segreget & discernat. Neque minùs evidens, quod utique *Inflammatio*, usitato sensu sumta, si *visceribus* eveniat, nimiò magis diversam indolem repræsentet, quàm qualiscunque ipsi toti massæ sanguineæ eveniens, ejusmodi *inquinatio*, à qualibuscunqe tandem *materiis*, corruptionem huic minitantibus. Cum enim, uti proximè dictum, *resolutio*, semel in actualem stasin, imò *coagulationem* compacti, sanguinis; & quidem intrà poros, hoc ipso infarctu impeditissimos redditos: multis parasangis distet, à nudâ qualicunque *oberratione* in latifundio sanguinis: & illic quidem plures longè *mechanismi* intermedii requirantur, ad qualemcunque discerpendi & dissolvendi methodum: Certè, nemo non facilè hinc intelligere potest, quantum hinc intercedat discriminis, inter nudam *secretionem & excretionem*, sanguinis fortè depurationi necessariam; & difficilem illam *præparationis* Mechanicam ut secerni & excerni possit, quæ stasibus *coagulati* sanguinis absolutè debetur.

§. LXVII.

Promovemus meritò gradum ad ulteriora, nempè ipsam THERAPIAM *Acutorum Morborum*. De PROGNOSI enim, non est, quod prolixi simus, cum & suprà, & modò allegatæ, ingentes difficultates, quæ necessariam *dissolutionem coagulatæ* staseos *Mechanicâ* ratione implicant, hanc ipsam quasi tacitè cuivis demonstrare possint. Interim nemo etiam à nobis exspectabit, ut aliter, quàm secundum filum cœptæ nostræ tra-

ctationis, in *Therapiâ* quoquè progrediamur: nempè ostendendô, secundùm rationem, quid hujusmodi constitutionibus conveniat atquè debeatur, *in genere* tantum: minimè vero secundùm *species*, quod nostræ tractationis limites nequidem permittunt, nedum ut exigant.

§. LXVIII.

Ut autem omninò ad verum nostrum scopum dirigamus hanc etiam tractationem, occupari certè debet prima consideratio in eô, quonam imprimis *ordine* procedere hîc conveniat, respectu diversorum illorum hic occurrentium, *sociorum*, *Inflammationis*, & *Febris*.

§. LXIX.

Enim verò eloquitur hoc omninò res ipsa, rectè modo pensitata, quod non solum hæ res diversas habeant conditiones atque circumstantias: sed etiam longè maximam diversitatem in eo involvant, quod *Inflammatio* quidem, *simpliciter* intoleranda, & verus fons atque fomes, universi tam incommodi, quam periculi præcipui, hîc existat. Dum ex adverso, *Febris*, sepositis omnibus præjudiciis, secundum veram *mechanicam* efficaciam rectè æstimata, omninò ad *usum* non contemnendum vergat atque valeat.

§. LXX.

Tantò minus itaque certè dirigenda hîc venit, præcipua, nedum tota, intentio, ad hanc *Febrem*, quoquo modo, tanquam ipsum forte, aut *præcipuum*, *morbum*, oppugnandam, aut expugnandam. Cum enim, alia quælibet opinantium, tamen quotquot Historiam Practicam perceperunt, nemo, tanquam *summam* illam, neget, quod, si modo *Inflammatio* benè succedit, ante omnia ad *discussionem*; tum etiam in locis ad hoc idoneis, ad propiorem aliquam *exonerationem* (v. g. *sputo cruentô*, in *Peripnevmoniâ*, commodè procedente) non solum tota Febris, *mitior* & moratior sponte evadat: sed etiam infamia illa κτεινώδεος malignitatis, nisi plane per accidens aliquid turbetur, velut evanescat.

 §. LXXI.

§. LXXI.

Undè certè vel ſimpliciſſima ſana ratio hoc dictitat, quod ad *diſſolutionem*, quantum usquam in viribus & poteſtate *artis*, eſſe poteſt, *Inflammationis*, omnis cura intendenda ſit. Quandoquidem nemo univerſas has res, ſecundùm ipſam veritatem Practicam, rectè cognoſcens & agnoſcens, illud negare poterit, quod ablatâ ſincere *Inflammatione* tali, etiam ipſa *Febris* ceſſatura ſit; aut certè in longè mitiorem indolem ceſſura, ſi utique fatalis illa noſtro Climati familiaris *complicatio compoſitorum typorum*, adhuc ob *conjunctam* aliquam cauſam, Febrilis commotionis longiorem continuationem fortè foveat.

§. LXXII.

Imò verò mores ævi noſtri certè difficiles, exigunt, ut hîc etiam *privativè*, de illis rebus, quas *non agere* neceſſe ſit medicô, aliquid dicamus. Nempè, cum *curatio* Febris, inter tot portenta opinionum de indole illarum, tamen hodiè admodum proclivis ſit ad conſentiendum in *artificioſis* & *generoſis*, ut appellant remediis; Ubi tam per qualemcunque chymiam *concentratiora*, quam *fortiora* imò *violentiora* remedia; qûaſi unanimi conſenſu [approbantur: nempe *Alexipharmaca calidiora* & *acriora*: apud alios *Volatilia urinoſa*: *Regimina* his inſuper juncta, repentino impetu, ſed brevi, humores turgeſacere & exagitare apta: *Vomitoria*, & interpoſita talibus aut ſubjuncta, largiora & crudiora *narcotica*. Horùm certè omnium, quatenus *augere* potius & *compingere* ſtaſin Sangvinis, uti *calidiora* & citò *turgefacientia*: vel partes ſtaſi [jam obſeſſas crudeliter *concutere*, ut *vomitoriæ* ſucculſiones atque torſiones, valeant, certè longè prudentiſſimum inſtitui debere examen & æſtimationem, antequam in uſum trahantur, facile fuerit judicare.

§. LXXIII.

Sicut autem talia, paulò mâgis ſeriâ penſitatione, â nemine agnoſcentur verum uſum & efficaciam ad ipſam *Inflammationem* habitura eſſe: Ita, cùm hujus utique præcipua o-

mnibus modis habenda sit ratio, oritur certè quæstio, quidnam *vera* atque *fida efficacia* laudabile, *Inflammationibus* talibus opponendum, in suo penu habeat ars Medica. Per Divinam autem veritatem, & meritò abhorrendam omnis falsitatis, & quæ ad hanc jam ruit, certioris *incertitudinis*, quasi fomentationem & perpetuam propagationem, omnibus modis optandum videtur, ut unum e *duobus*, tandem, in arte nostrâ DOCENDA, cordatè & fideliter sepositis tandem detestabilibus verborum & affectatæ autoritatis lenociniis, decerneretur, promereretur, & tandem firmiter constitueretur: Nempè I. quænam auxilia, sive methodi, sive medicamentorum, *verè, certò*, ut *fidere* & insistere illis liceat, exoptatum talem effectum præstent, ut in nostro exemplô, stasin *coagulatam Inflammatoriam internam* iterum dissolvant; aut II. in quibus nihil solidæ spei aut præsidii collocare liceat, illa non solùm potiùs fideliter indicarentur, sed etiam falsa dè illis elogia omitterentur, & damnabilis ille, falsitates ornandi & propagandi amor, suffocaretur. Ita enim demum, & non aliter, intelligere utique possent, honestô candore rerum suarum satagentes Philiatri & Praxeos Candidati, imò multi sectatores, verum nervum *Prognoseos* illius, quam partim experti proponunt, partim mercenarii Scribæ transscribunt, (quod ego Præses abundè verum reddere scio,) quod *Inflammationes viscerum*, sint summi periculi, & maximè ambigui eventus: quam tamen statim, quando ad *Therapiam* & *Pharmaciam* excurrunt, magno numerô nominum egregiorum remediorum: & inexcusabili illo scandalo credulorum & audacium Imperitorum, etiam paratis statim *formulis* præscribendi: pessimâ profectò fide passim iterum destruunt: nihil aliud nempè certè ita, ipso factò, inferentes, quam quod ingens copia præstò sit, adversus quodcunque tale periculum validorum auxiliorum. Aut, qui certè lapis est creberrimæ offensionis, si maximè prudentiores colligerent, affectibus talibus, propriè ut adeò periculosis, tot auxilia quæri & opponi; labuntur tamen indè in alte-

alterum illud ſcandalum, ut inconditâ quantitate utendi, neceſſario planiori ſucceſſui morbi, novas turbas obiiciant: ê falsô nimirum illô, malæ fidei perſuaſionis præjudicio, quod utique in hujusmodi rebus non quærere ſolum ſed etiam *invenire* liceat tale auxilium, quod præſentia pericula ſubigere non ſolùm poſſit, ſed omnino etiam, & nihil aliud, debeat. Undè nempè utique tales Artifices etiam conſcientiæ ſuæ hoc incumbere arbitrantur, ut omni niſu & uſu, talia, fortiter & aſſiduè, morbo opponant, non agnoſcentes, quod ita longè familiarius poſitiva potius damna, nunquam autem auxilia, afferantur.

§. LXXIV.

Quam prolixè autem uſitatas tales commendationes improbamus, tam brevis utique eſt numerus illarum rerum, quas verè *poſitivè* laudare ſit integrum; ê penu, inquam, & armamentario *artis*. Certè enim, cum omninò materialis conſtitutionis culpa in his caſibus ſubſit; nempè tam *cauſa* ſtaſeos, interdum ad minimum obſtructoria (interdum tamen ipsâ *expanſione* univerſaliore, aut inæquali *impetu* viciniore, *impellendo*, *infarciendo*, *compingendo*, efficax) quàm *effectus*, â *morâ* detentionis (vel, ſit ita, aliquando etiam â *materiali* quâdam re, incraſſante,) *coagulatoria* denſatio detenti ſangvinis: non abludit utique â ſpeculatione, quod *materialis* etiam aliqua efficacia *in contrarium*, locum invenire poſſet. Sed iterum dicimus, vanæ hîc ſunt omnes *ſpeculationes*, vanæ *veriſimilitudines*; ne dum pluribus adhuc modis claudæ *opiniones*: dum potius conſtans *Experientia* reclamat, & irritam talem ſpem damnat. Quamvis etiam ipſa ſana conſideratio, rationem tam ſummæ difficultatis facilè invenire poſſit, in evidente illo *duplici obſtaculo*; I. quod energia *materiarum*, de reliquo (licet etiam ſæpè falsò,) idonearum viſarum ſub *circulatione* ſangvinis, nimium quàm *minimam* partem perveniat ad *portionem* verè affectam: Interim II. vel *quantitate*, vel etiam *qualitate* ita neceſſariò efficaciore offerenda, longè certius

alias,

alias, imò alienas, *turbas* concitent in reliquo toto corpore, imprimis autem in toto *ordine, successu* & *eventu* simpliciore *Febrilis* motus.

§. LXXV.

Ne tamen tanquam ἀσύμβολοι abeamus, & in solis *privativis* potiùs, inutilium traditionum, quamvis & justis & necessariis, notis subsistamus; quàm aliquid etiam *positivi* afferamus; commeminimus, primo loco, subsidii illius quàm maximè vulgò ad bonam spem commendati, *missionis Sangvinis.* Hoc, qualia fata jam altero seculo expertum sit, per dubitationes, imò contrarias sententias; præter evolutionem multorum & variorum scriptorum, quadantenus invenire licet, sub aliquali jam numero & collectione, apud *Panizzam*, operosiore scripto, ad conciliandas sententias dissentientes, sui temporis celebriorum Medicorũ, & ipsorum antiquissimorum. Interim laborat etiã hæc res sequentibꝰ difficultatibꝰ Practicis. I. Quod in Stasibꝰ Inflam̃atoriis, jam *coagulationẽ* adeptis, detractio talis, directũ, adeoq; certiorem, usum & effectum non assequatur, adeoque post primum quasi principium, incertissimi sit usus. II. quod, si ipsa stasis *Inflammatoria*, præcipuam alteram prægressam causam, *lentorem* humorum, secuta sit, [ut ferè in *Senioribus*, aut aliis quoque *tussiculosis* & *Asthmaticis humidis* evenit] sanguinis emissio & imminutio, iterum vix effatu dignum promittat usum: III. Quod etiam, quantumcunque conveniens, tamen *promiscuè* & indifferenter, [exceptis forte *sensibilioribus* scilicet] usitata nostratibus parva atque *parca* emissio, iterum nihil præstet. Unde prudentius certe *Sydenham, largiter*, imò ità etiam repetendo, venam *Pleuriticis* aperit: & scimus ejus rei multiplex Experimentũ, *Pleuriticorum* f. *Peripnevmonicorum* castrensium, simplici venæsectione, sub imperatâ etiam voluntariâ tussi, ità tanquàm in instanti liberatorum, ut tamdiu sanguis fluere permitteretur, donec sensum compunctionis amplius non perciperent. Sed sicut hoc ipsum cum prudentia utique imitari necesse fuerit,

F ita

ita ſubinde, neque locum illi eſſe, nec ullum probabilem uſum, ſecunda maxime circumſtantia præcedens, ſatis commonſtrat.

§. LXXVI.

Tanto minus autem utique ullum locum habet, *transſumtio* hujus remedii ad *incertas*, & maximo jure dubias hujusmodi *Febres*; quæ vel veras *Inflammationes internas, tardè* demum exſerunt: vel plane à talibus *alienæ*, & ſpeculatione ſolùm illarum ſuſpectæ magis, quam convictæ ſunt. *Epidemicas*, inquam, & *malignas* quaſcunque; quas nempe ad ſolam *Hypotheſin*, hujusmodi tentaminibus ſubiicere, temerarium profecto eſſet, eo magis, cum utique experti, etiam ſimpliciter contrarium commendent, ut oſtenſum eſt à D. D. Præſ. in *Diſſert. de Venæſect. uſ. in acut.*

§. LXXVII.

Unde quidem, quicquid etiam ab hoc ſubſidio ſperare fuerit integrum, cum magnô judicio demum ſuſcipere, abſolutè neceſſarium exiſtimamus. Idem judicandum eſt de *Regimine largiùs diaphoretico*; imprimis *antè* aut *citrà* ventilationem Sangvinis idoneam. Cum enim hoc, *turgefaciendo* potius & expandendo, turbas aliquas dare poſſit, imò ipſi etiam potius *incuneationi* fortiori inſervire: quin ad accidentales etiam *anomalias*, & *compoſitam* indolem, Febri intempeſtivè inducendam, inſervire: Eſt certè propterea etiam hîc neceſſaria prudentiſſima planè gubernatio & moderatio hujus ipſius auxilii.

§. LXXVIII.

Quod ipſum quidem etiã veriſſimè valet in *Malignis contagioſis*, imo *Peſtilentibus*: Ubi videlicet *duplex* notanda venit conditio; *primò*, quo intuitu & uſu, regimina *largiter* diaphoretica etiam talibus verè uſum præſtent: *ſecundò*, quænam hinc transſumtio locum invenire poſſit, ad *Inflammationes.*

§. LXXIX.

Quamvis enim *regimen*, per plures horas *continuandum*, ſatis exquiſitè ſudatorium, *Peſtilentibus* Febrilibus affectibus

tam

tam secundum sanam rationem convenire possit; (ut sub tanto temporis spatio, miasma contagiosum, è totâ massa Sangvineâ successivè, & tandem penitùs, expellatur) quàm secundum Experientiam, cujus aliquod Specimen consideratu dignum etiam occurrit apud *Sydenhamium*: Tamen nudis potius opinionibus, quàm vere fidis relationibus, illorum, minimè subscribere possumus, qui non solùm sudationem *copiosam*, ut Aquosam, sed etiam per *remedia*, sangvinem graviter exagitantia & expandentia, *calidiora alexipharmaca*, & *acria diaphoretica*, cum ingenti *impetu* perpetrandam, laudare in animum inducunt. Tantò minus autem profectò habent hujusmodi ausus locum in *Inflammatoriis veris* & sincerioribꝰ, si illis, ê falsâ illâ *Hypothesi*, quod etiam *malignæ* tales & *Pestilentes*, *verè* & *actu sint Inflammatoriæ*, ita perperam transsumendo, adaptantur.

§. LXXX.

Undè quidem, uti dictum, habet omninò hîc usum non contemnendum, ipsa *Diaphoresis*; sed utique prudenter instruenda & regenda. *Tertium* locum deberent sibi utique vendicare medicamenta, *crasin* ipsam *coagulatitiam* verè propiùs *Resolventia*. Sed notandus hîc est, nimium quam verus *defectus*, *&* *inopia* talium, quibus hîc *fidere* liceat. Sanè vero illa, quæ vulgò jactantur *sangvinem coagulatum dissolvere*, vel vana hic sunt, vel ad *Inflammatorios* successus & effectus, sera & languida. Adhuc autem magis irrita, commenta talia, quæ ê pessimâ opinione *Theoretica-Chymicâ* originem suam trahunt; quale est illud, de usu *Salium Volatilium* Urinosorum ad hujusmodi casus; Unicè desumtum, â plebejorum laudatione *Fuliginis* contrà *Pleuritidem*: quam nempè promissum illum effectum non aliter edere sibi imaginantur tales speculatores, quam quia *Sale Volatili* gaudeat. Quod tamen illi *formaliter* inesse, & non potiùs *acidum* subtile, non nisi sola ignorantia credere facit. *Spiritum Nitri dulcem*, non in usu solum, sed abusu veriùs, esse ad hujusmodi affectus,

ſatis utique notorium eſt: ſed nemini, quantum innotuerit adhuc, notum, quod hoc remedio unquam *aliter* aut *citiùs*, nedum *immediatè* & *directè*, *reſolutæ* ſint ejusmodi *Inflammationes*, quàm ibi, ubi tale remedium aut ſimilia, planè non in uſum *tracta* fuerunt.

§. LXXXI.

Videtur autem aliquantò plus ſpei polliceri uſus *Abſorbentium*, *temperatisſimis acidis*, *aceti*, aut *Citri ſaturatorum*; Unde quicquid ferè laudem qualemcunque meretur, in Potiunculis *Sylvianis*, eſt, conjunctio talium *acidorum* cum *abſorbentibus*. Sicut etiam huic imprimis *craſi* probabiliùs tribuitur, quicquid ex veritate tribui meretur, *maxillis Lucii Piſcis præpar.* quas ſola *largior quantitas aceti* edomare poteſt, ad illam formulam ſubeundam.

§. LXXXII.

Sicut autem hoc genus remedii, juſto uſu, minimè temnendum eſt; Ita profectò etiam, niſi imperitis, non poteſt negligi, tempeſtivus & ſufficiens uſus NITRI. *Nitri* inquam, non quorumlibet è *Nitro ſeparatorum*: (tam parum, quàm nemo prudens auſit, *corroſivum Spiritum Nitri* cum *Nitro, in ſubſtantia*, aut *Spiritum ſimplicem*, cum eodem *cretâ* | *ſaturatum*, aut *plumbo*, aut *lapide Calaminari*, &c. rem unam eandemque facere). Quanquam autem, plus quam expedit, optimè notum ſit, quod hîc ſpeculationes Experientia caſſæ imò paſſim illi contrariæ, nullâ hic Experientiâ potitis, varios ſcrupulos iniiciant; quales tamen in temerariis, etiam aliis auſibus non ſentiunt: tamen provida & dextra uſurpatio, longè aliter rem declarabit. Breviter, ſcire poſſunt tales, Nos, & imprimis me Præſidem, loqui, quæ ſciamus, & credere, quæ viderimus: ipſis autem omninò integrum eſſe, abſtinere.

§. LXXXIII.

Adhuc ſemel autem monemus, ut omni ſtudio & prudentia abſtineatur, non ſolum *in genere*, â qualibet intentione, *Febres* talium directè & ſimpliciter *oppugnandi*: ſed etiam tantò magis ab omni hujus executione per temerarias *adſtrictio-*

ctiones, & nimias *Narcoticorum* obtrusiones. Valet hoc imprimis de *vulgari Cortice Quinquinæ*: ille vero quem propriè *Apinus* dilaudat, (quod certè, quicunque illum locum dehortatorium in *Vratislaviens. Observ.* protulit, non animadvertisse videtur,) dextro usu, *Peripnevmonicis* solidum beneficium pollicetur. Verbo: nisi *Inflammatio* curetur, non potest non solùm Febris non tolli, sed *non debet* profectò hoc tentari: Facto autem illo, spontè hæc etiam cessat.

§. LXXXIV.

Nempè omninò necessaria cum sit *moderata* Febris; imò vero nec obsequatur etiam absolutè, *expugnationi*: Facilius autem, indecentibus ejusmodi conatibus *oppugnatoriis*, tum ratione *materiarum* & ipsius *Inflammatoriæ stafeos*, tum ratione *motus* sui æqualioris & ordinatioris, *perturbari* possit; Tantò magis autem *secretoriæ & excretoriæ tempestivæ* ejus *opportunitates* interverti: His omnibus autem ausibus, *fundo mali*, nempè ipsi *Inflammationi*, nihil nisi malè consulatur: proclivitas ejus in nudam spontaneam corruptionem *sphacelosam*, ita velut sibi ipsi suæque libertati relinquatur: & hâc maximè latâ atque amplâ via, illud κτείνῶδες seu *lethiferum* irrumpat. Est profectò longè alia ratione ita consideranda atque tractanda, tum *Febris*, hæc ipsa, tum diversissima illa *proportio*, quæ inter ejus, & *Inflammationis* ipsius, Energiam, ad *lethiferum* illum effectum intercedit.

§. LXXXV.

Sicut autem omninò cuilibet, has res prudenter æstimanti, facilè dilucescit, quod utique hæc in *diagnosi*, verè tamen intellecta; nec minus in *Prognosi*, rectè æstimata, plana atque luculenta esse possint: ita intellectui non aliundè perverso, nihilo certè minus dilucescere potest, ex adverso, quanta subsit difficultas verè *Practica, artificiosæ* inquam, medicationis; maximè quidem *sine concursu naturæ* eximio, per *Febriles commotiones, secretiones & excretiones*, verè *tempestivas*: minimè vero etiam nimiò *facilis*, *certa* aut *fida*, sit ARTIS potestas, etiam *cum iisdem*: quin potiùs, quic quid tandem adhuc boni eventus obtinetur, nimiò plus debeatur his *Naturæ*, per *Febriles* hos actus, *assiduis* æque, atque quam maximè *opportunis*, operationibus, quam ulli sincero atque verè efficaci *artis* concursui.

Potuerant quidem aliqua latiùs memorari, ad *differentiam* horum morborum secundùm *partes affectas* ipsas, & simul ipsius etiam ita diversi illorum, ante omnia dignoscendi æque atque prædicendi *periculi*, discriminis: cum autem ipsa *generalis* tractatio, propemodum modum Dissertationis excedere coëgerit, suffecerit hanc partem pro viribus absolvisse. Quapropter Divinæ bonitati, pro præstitâ nobis gratiâ, humillimas grates consecramus. *S. D. G.*

NOBILISSIMO

DN. CANDIDATO

S. P. D

PRÆSES.

QVoties antiquam virtutem & fidem adſpicio, toties certè ſimplicitatem contemplor, imò veneror, quantumcunque etiam vilis videatur atque contemnenda, illis, qui Veritatis ipſius hoc eſſe, ut ſimplex ſit, nempè una, vel non volunt intelligere, vel non poſſunt. Veritas autem ſimplex atque una, uti Dei Unius eſt primarium monumentum; ita in Naturæ quoque toto ambitu, non niſi ſimplicitate illam, citrà tricas & ambages, firmâ & inconcuſsâ, communivit. Non poſſum quin harum rerum recorder, quando Antiquisſimorum Virorum mores & decreta mecum perpendo, quæ non in Virtutis ſolùm, ſed corporis etiam, θεραπεία, & ſibi commendata habuerunt, & aliis præmonſtrarunt atque præceperunt. Nihil jam Philoſophis, Stoicis imprimis, laudandis, tribuam temporis: Habeo inter Medicos, quem producam, & ſincerum ſimplicitatis aſſeclam commendem. Hippocratem intelligo: Quoties verò veritati cum ſimplicitate ſervientem, potiùs, quam faſtum, & opinionum ſpecioſa commenta, affectantem. Exemplo ſanè eſſe poteſt, è multis, cura illa & obſervatio, quam gravisſimo negotio, *Febri Homicidæ*, impendendam, poſteritati commendat. *Capiti & viſceribus*

refri-

refrigerantia admovere: Hordeum non excorticatum to-ſtum, ad potum adhibere: Liquori huic mel addere: Antè ſeptimum nihil cibi nec ſorbitionis exhibere: ſi ſub his rebus ſeptimus dies præterierit, & Febris remiſerit, cucurbitam & betam permittere, milium non niſi lingendum dare: usque ad noni diei exitum: Tunc etiam in prandio milium concedere. Tandem lacte aſinino reſtaurare amiſſas vires. Quis hodiè Medicus hæc audiat, ſine faſtidio? quis ſequatur, ſine faſtu: ſine remediorum nobilisſimorum & potentisſimorum, copiâ & numero ſpecioſorum, luxu potius, quàm uſu. Fieri illa vult Hippocrates ad ſeptimum; Imò nonum: & ultrà. Splendidæ artis Myſtæ, equidem cum omnibus ſplendentibus ſuis ſubſidiis, non modo non antè ſeptimum, aut nonum, deſinunt; niſi, vel antè utrumque, mortuus ſit patiens: ſed ſæpe non antè ſeptimanas hujus numeri, ſæpe quoque plures. Cui verò uſui, dixeris, hæc pompa, dicta, facta, imo apparatus etiam ſpecioſi; ſi Hippocrates, cum ſimplici ſua arte, æque ad ſeptimum diem, ad nonum pervenit, quem illi ſæpe non attingunt: Imo, ſi ſeptimo die Hippocrati, μέθεσις, remiſſio Febris, occurrit, quam hi vel vigeſimo, raro ſecuram aſſequuntur: Nusquam autem omnium, tota tam pompoſæ artis orcheſtra, ullo die citius, aut ullo ſenſu mitius, cedit aut decedit, ſalva vita, imo integra, morbus. Dudum autem eſt, quod ego idem dico: Dudum, quod ad ſimplicitatem provoco, ad Veritatem, ad Naturam, ab ipſo Deo, ita, & non aliter, inſtitutam. Quis enim non videt quod præcipuum Hippocratis artificium, non niſi in duabus rebus acquieſcat, *abſtinendo*, & *expectando*. Quis autem non experitur, quod, quam multa etiam iſti alteri, & multiplicia, agitare ſatagant, tamen reluctantes, nedum reclamantes, coërceantur atque con-

ſtrin-

ſtringantur, *expectare.* Sed non eſt quod hæc prolixè tecum loquar, NOBILISSIME CANDIDATE, qui rem non obiter inſpectam, ſed confido affatim perſpectam, habes: quam irritum nempè ſit conamen, & inane nomen, leges ſcribere & imperare Naturæ,: quam neceſſarium verò contrà in horas, obſequi illi, permittere ſua, inſervire: Niſi, tyrannide tentatâ, evertere potiùs rempublicam vitæ atque ſanitatis humanæ, quam æquis non ſolum, ſed divinis, legibus cum aliis vivere, intemperans animus contendere malit. Comprehendiſti hæc, inquam, perſpexiſti, imò expertus es; Non ſolum Doctorum celeberrimorum, in illuſtri Regiomontanâ: ſed hâc etiam Regiâ Fridericanâ Medicinam profitentium, docentium, atque facientium, gnaviſſimâ ſectatione atque perceptione: Imo etiam aſſiduis lucubrationibus, lectionibus, exercitationibus, & indefeſſis ſtudiis, ipſiusque Praxeos experimentis veriùs, quam rudimentis. Quarum rerum ſpecimen eximium, cum Diſſertatione hâc, de MORBIS ACUTIS ex antiquorum & Hippocratis acceptione, publicè ſiſtas, & honorem ſuum, atque præcipuam poteſtatem, Naturæ reverenter adſeras: Macte Te eſſe Virtute, Doctrinâ, prudentiâ, peritiâ, jubeo, & FELICITER! acclamo. Perge ita, ſub Divinæ benedictionis præſidio, proſequi, imò exequi non ſtudium magis, quàm ſtadium: Ita Tibi honores in ſolidam dignitatem, Jura & Privilegia, in juſtum, & æquiſſimum emolumentum, certò cedent. Ego Tibi vitam & tranquillitatem perpetuam, omniumque egregiè cœptorum, exoptatiſſimum, magis ominor ſecurus, quam ſolum apprecor, finem & eventum. Vale. Dab. Halis è Muſæo VIII. Kal. Febr. MDCCIX.